

INKOOPPLAN JEUGDHULP 2017

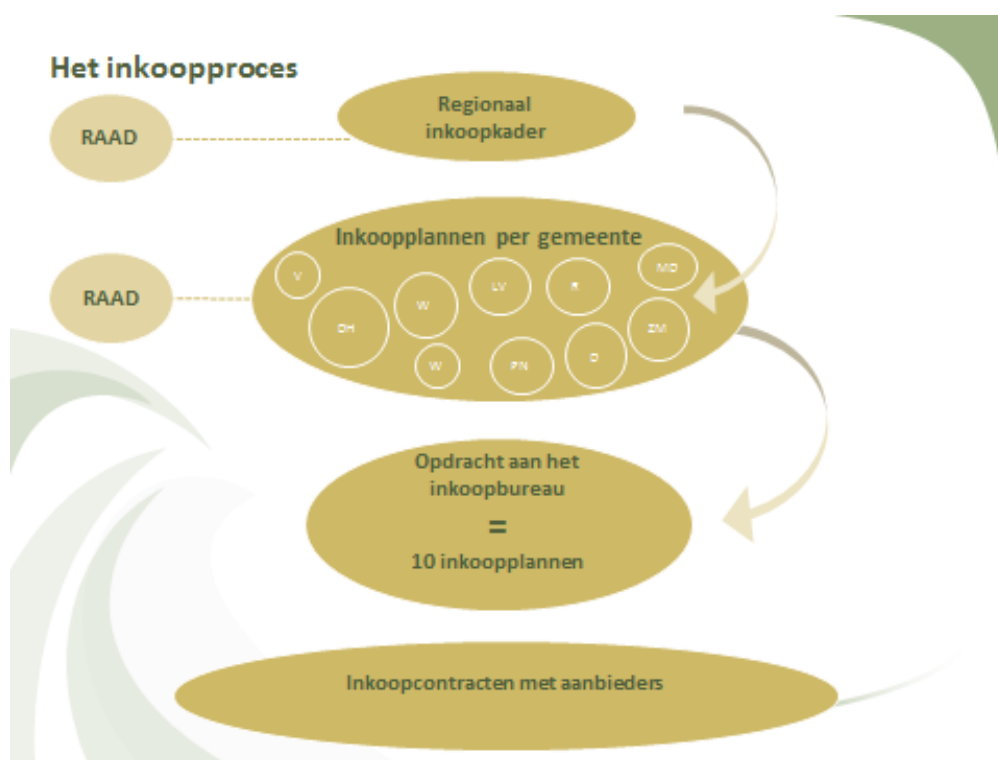
24 mei 2016

Z- 24272-WS / I-17917/2

1. Inleidende paragraaf

1.1. Inkoopproces

Voor u ligt het lokaal inkoopplan jeugdhulp - zorg in natura- 2017 voor jeugdigen uit Wassenaar. Met de vaststelling van het Regionaal Inkoopkader Jeugdhulp 2016-2017 hebben de gemeenten in Haaglanden¹ bepaald dat voor elke gemeente concretisering plaatsvindt in een lokaal inkoopplan en dat dit begin juli ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Ambtelijk wordt dit plan daarna omgezet in een inkoopopdracht aan het Regionaal Inkoopbureau. Bij vaststelling van het lokaal inkoopplan voor het zomerreces heeft het Regionaal Inkoopbureau voldoende tijd om in de tweede helft van het jaar de programma's van eisen op te stellen, de offertes op te vragen en onderhandelingen te voeren. Na vaststelling van de begroting 2017 door de raad, kan de contractering voor 2017 in december 2016 plaatsvinden. Hierin is dit proces schematisch weergegeven.

¹ Dit zijn de gemeenten H10: Voorschoten, Wassenaar, Den Haag, Zoetermeer, Pijnacker-Nootdorp, Delft, Midden-Delftland, Rijswijk, Westland, Leidschendam-Voorburg.

1.2. Vertrekpunt

Dit inkoopplan jeugdhulp 2017 is gebaseerd op vijf vertrekpunten, die verder worden toegelicht in de bijbehorende paragrafen:

1. de uitnuttingscijfers van het jaar 2015; financiële realisatie (paragraaf 2)
2. het regionale inkoopkader 2016-2017 (paragraaf 3)
3. lokale ontwikkelingen, behoeftes en ervaringen in 2015 en deels 2016 (paragraaf 4)
4. budgetneutraal inkopen (zie factsheet in paragraaf 5)
5. inkoopplan jeugdhulp 2016

1.3. Innovatie en verwachting management

Er worden op dit moment diverse pilots en innovatieplannen uitgerold. Deze hebben betrekking op zowel de jeugdhulp als de ondersteuning die wordt geboden vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en vinden zowel lokaal als regionaal plaats. De uitkomsten hiervan gaan input leveren voor innovatieve inkoopplannen vanaf het jaar 2018 en verder. Het jaar 2017 staat in teken van de uitvoering en monitoring van deze pilots en innovatieplannen.

Het integrale beleidsplan sociaal domein, dat medio 2017 gereed is, biedt ook input voor de inkoopplannen vanaf 2018. De inkoop van het jaar 2017 is daarom qua sturing en bekostiging nog steeds grotendeels gericht op P*Q. Zie hiervoor ook paragraaf 3.7.

Daarnaast is het regionale inkoopkader 2016-2017 nog van toepassing op dit inkoopplan jeugdhulp 2017.

1.4. Communicatie

2015 was het jaar dat de verschillende rollen (controlerend orgaan, opdrachtgever, opdrachtnemer, inkoper, aanbieder) verder uitgekristalliseerd moesten worden tussen de gemeenten, het inkoopbureau en de zorgaanbieders. De rollen ten opzichte van elkaar worden steeds duidelijker. Daarom is er continue aandacht voor onderlinge communicatie. Zo vindt er bijvoorbeeld op 1 juni 2016 een bijeenkomst plaats met de gemeenteraden en het inkoopbureau over het inkoopproces en is er regelmatig afstemmingsoverleg tussen het programmateam jeugd (beleidsmedewerkers jeugd H10 gemeenten) en het inkoopbureau. Op lokaal niveau is er een nauwe samenwerking tussen het CJG en de afdeling beleid Maatschappelijke Ontwikkeling om informatie te delen/trends te signaleren.

Om informatie op te halen over de lokale ontwikkelingen, behoeftes en ervaringen is er gesproken met de jeugdconsulenten (zij hebben de signalen vanuit ouders en jongeren meegenomen), de programmamanager 3d, de manager van het CJG en de beleidsadviseurs Wmo/sociaal domein en preventief jeugdbeleid.

Adviesraad sociaal domein Wassenaar

Voor de opstelling van dit plan is input opgehaald bij de adviesraad sociaal domein Wassenaar. Zij zijn dus vóór besluitvorming door het college betrokken bij de inhoud. Op 9 mei is er ambtelijk met hen gesproken over het eerste conceptplan. Uit dit overleg kwamen diverse vragen en

aandachtspunten naar voren. Een opsomming van de belangrijkste adviezen van het de adviesraad sociaal domein Wassenaar, inclusief een antwoord hierop en/of actie in het huidige inkoopplan:

- Aandacht voor preventie is goed, zou er niet nog meer aan preventie kunnen worden gedaan? Vanuit de invalshoek dat er daardoor minder maatwerkvoorzieningen hoeven te worden ingezet en deze kosten dan betaald kunnen worden uit perceel III? In relatie daarmee, is er behoefte aan duidelijkheid over het kader van dit inkoopplan.
Antwoord: het inkoopplan heeft 'slechts' betrekking op de inkoop van de zorg in natura maatwerkvoorzieningen voor wat betreft Jeugdhulp en niet op het totale jeugdbudget, dus inclusief CJG en alle algemene voorzieningen en overige preventief jeugdbeleid. Het is altijd een gok hoeveel preventie uiteindelijk oplevert met betrekking tot de inzet van maatwerkvoorzieningen, ambulante hulpverlening. Het advies wordt in beraad genomen in overleg met de betrokken financieel consultant.
- Het financiële uitgangspunt van de begroting van dit inkoopplan zijn de inkomsten vanuit het Rijk, het zou beter zijn wanneer de lokale problematiek het uitgangspunt is en er vervolgens een financiële vertaalslag van gemaakt wordt.
Antwoord: er is voor de begroting van dit plan gekeken naar de uitnuttingscijfers van het jaar 2015 (= lokale zorgbehoefte 2015), daarnaast heeft de gemeente vanuit de Jeugdwet een leveringsplicht. De verplichting om de benodigde zorg te leveren kan ervoor zorgen dat er aan het einde van het jaar 2017 moet worden bijgeraamd. De innovatieve projecten worden altijd op basis van lokale problematiek ingevuld. Voorbeelden hiervan worden genoemd in het plan.
- Welke preventieactiviteiten de gemeente precies onderneemt is onderbelicht in dit inkoopplan.
Antwoord: in 2016 wordt er bijvoorbeeld met het innovatiebudget een pilot uitgerold met de inzet van het ACT-team voor intensief casemanagement. Deze aanvulling wordt toegevoegd aan dit plan, daarnaast staan er al enkele voorbeelden genoemd in het plan.

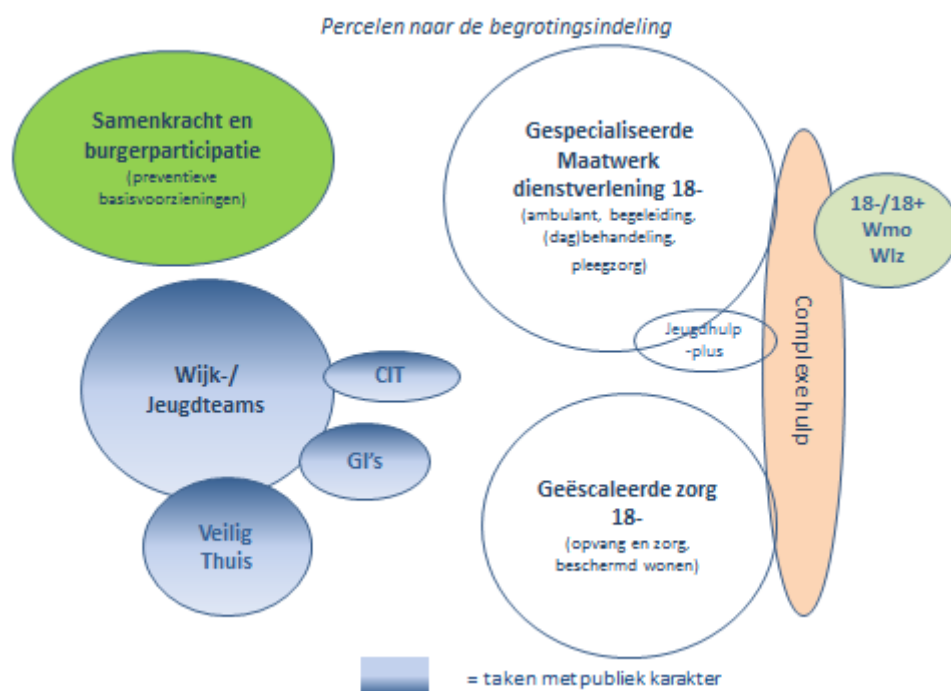
2. Terugblik op realisatie 2015 op basis van percelen

2.1. Eerste vertrekpunt; financiële realisatie 2015

Het eerste vertrekpunt voor dit inkoopplan is de financiële realisatie van het jaar 2015, weergegeven op basis van de verschillende percelen van het zorglandschap. De financiële realisatie van 2015 geeft input op de vragen; wat en hoeveel er aan jeugdhulp moet worden ingekocht in 2017 en geeft inzicht in de financiële marges hierbij. Let wel; het gaat nog maar om één jaar (financiële) ervaring en deze financiële realisatie in 2015 geeft daarom geen garantie voor een nauwkeurige begroting 2017. 2015 was een overgangsjaar, ook voor de inkoop. De inkoop 2015 was gebaseerd op basis van de verwachte vraag door instellingen die grofweg van regionaal naar lokaal niveau is vertaald en daarom alleen een indicatie gaven. Daarbij wordt algemeen opgemerkt dat er altijd fluctuaties in de vraag naar jeugdhulp zijn.

In 2015 is er op basis van regionaal en lokaal beleid zorg in natura ingekocht. Er zijn lokaal ook pgb's verstrekt waarmee ouders zelf jeugdhulp konden inkopen. De regionaal ingekocht zorg stond in het teken van de wettelijke verplichting die gemeenten hadden om zorg continuïteit te garanderen.

Hieronder is schematisch weergegeven hoe de zorgpercelen zijn ingedeeld (regionale versie uit 2016 en conform begrotingsindeling) en een toelichting erbij.

- Samenkracht en burgerparticipatie: de preventieve, algemene basisvoorzieningen: school, JGZ, huisarts, welzijn
- Wijkteams/jeugdteams: een combinatie van maatwerkdienstverlening en de toeleiding naar gespecialiseerde maatwerkdienstverlening en geëscaleerde zorg (desgewenst scheiden in twee kostendragers)

- Gespecialiseerde maatwerkdienstverlening 18-: gespecialiseerde ambulante hulp, begeleiding, (dag)behandeling, pleegzorg en gesloten jeugdzorg.
- Geëscaleerde zorg 18-: zowel de specialistische behandeling van complexe problematiek soms met opname als logeer-en gezinshuizen of begeleid wonen; publieke taken JB/JR en Veilig Thuis.
- Complexe zorg: zorg door percelen heen (maatwerk, geëscaleerd, Wmo) en eventueel ook met inzet van publieke taken.

2.2. Overzicht van de regionale ingekochte zorg in 2015

In onderstaande tabel worden financiële cijfers weergegeven over, op basis van regionaal vastgesteld inkoopbeleid, regionaal ingekochte jeugdhulp op de onderdelen publieke taken (Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis Haaglanden voor Wassenaar en het crisisinterventieteam) en het landelijk transitiearrangement. Dit zoals deze waren begroot voor 2015 op basis van de verwachte vraag en zoals deze die zijn gerealiseerd in 2015.

	Begroting 2015 op basis van verwachte vraag	Uitnutting 2015
Gecertificeerde instellingen	464.486	206.686
Veilig Thuis HM (onderdeel voorheen AMHK)	56.928	47.628
Crisisinterventieteam	55.062	59.267
Landelijk transitiearrangement	109.067	89.411

- ✓ De cijfers van de publieke taak Gecertificeerde Instellingen (jeugdbescherming, jeugdreclassering en ondertoezichtstelling) en geleverde zorg aan jeugdigen uit Wassenaar waren in 2015 lager dan begroot. Dit wordt verklaard door de gewenste ontwikkeling van en inzet op 'van dwang naar drang'. Voor de inkoop op dit vlak voor 2016 is een besparingstaakstelling van 15% opgelegd.
- ✓ De cijfers van de publieke taken AMHK deel Veilig Thuis Haaglanden en Crisisinterventieteam laten zien dat de verwachte vraag en uitnutting voor jeugdigen uit Wassenaar niet ver uit elkaar lopen.
- ✓ De cijfers van de topspecialistische zorg geleverd aan jeugdigen uit Wassenaar op basis van het landelijk transitiearrangement via de VNG was in 2015 lager dan begroot. Dit wordt verklaard door dat er altijd fluctuaties in de vraag naar jeugdhulp zijn. Voor 2015 is uitgegaan van een door de VNG geadviseerd percentage van 3,75%, dat is met ingang van 2016 al verlaagd naar 2,2% van het budget jeugdhulp.

2.3. Overzicht van de lokaal ingekochte zorg in 2015 en pgb's

In onderstaande tabel worden financiële cijfers gegeven over de inlening van Fte's van regionale jeugdhulpinstellingen bij het CJG Wassenaar. Tot slot worden financiële cijfers over de verschillende percelen Zorg In Natura aangegeven. Dit zoals deze waren begroot voor 2015 op basis van de verwachte vraag en zoals deze die zijn gerealiseerd in 2015.

	Begroting 2015 op basis van verwachte vraag	Uitnutting 2015
Persoonsgebonden budgetten	534.960	211.750
CJG Inlening Innovatieagenda	110.500	136.000
Perceel III ambulante jeugdhulp	711.750	1.329.080
Perceel IV Infrastructureel (verblijf en behandeling)	537.250	268.012
Perceel V infrastructureel (wonen en begeleiding)	263.970	234.699

- ✓ De zorg [voor jeugdigen uit Wassenaar](#) gerealiseerd via bekostiging via Persoonsgebonden Budgetten was in 2015 veel lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door overgangsaspecten die hebben gespeeld, bijvoorbeeld tussen de Jeugdwet en Wet langdurige zorg. Daar komt bij dat, als dat passend is, wordt ingezet op een verschuiving van inzet via persoonsgebonden budget naar inzet via zorg in natura. In de nieuwe Jeugdwet wordt er van de gemeente verwacht dat zij strenger, vergeleken met de AWBZ, letten op de kwaliteit van de zorg die via pgb wordt ingezet en de motivatie voor een pgb.
- ✓ De inlening formatie van instellingen binnen het CJG Wassenaar is in 2015 voorspoediger verlopen dan verwacht. Er konden binnen afzienbare tijd adequate werkafspraken worden gemaakt. Er wordt formatie (arbeidsuren) van Jutters, Jeugformaat en Jeugdbescherming West ingezet via het CJG Wassenaar en daarmee lokaal concreet invulling gegeven aan de innovatieagenda. Dit om het gewenste resultaat van lokaal intensief ambulante hulp [aan jeugdigen uit Wassenaar](#) te realiseren en doorstroming naar zwaardere zorg, zo veel als mogelijk is, af te remmen.
- ✓ De cijfers met betrekking tot geleverde zorg [aan jeugdigen uit Wassenaar](#), vallend onder perceel III ambulante zorg was in 2015 veel hoger dan op basis van de verwachte vraag. De cijfers met betrekking tot geleverde zorg, vallend binnen de percelen IV infrastructureel (verblijf en behandeling) en V infrastructureel (wonen en begeleiding) waren in 2015 aanzienlijk lager dan begroot. Dit wordt verklaard door sterke inzet op de verschuiving van (semi-)residentiele zorg naar intensief ambulante zorg en de gewenste ontwikkeling van dwang

naar drang, waarbij er naar wordt gestreefd meer hulp binnen het vrijwillig kader te realiseren. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat perceel III sowieso een groot perceel is vanwege de gedefinieerde breedte van ambulante zorg (onderverdeeld in voorwaardenscheppend (diagnostiek, organiseren pleegzorg, vervoer) verzorging, begeleiding en dagbehandeling (legt grootste beslag).

3. Stand van zaken regionaal uitgewerkt vastgesteld inkoopbeleidskader 2016-2017

3.1. Het tweede vertrekpunt; regionale inkoopkader

Het tweede vertrekpunt van dit lokale inkoopplan jeugd is het regionaal vastgestelde inkoopkader 2016-2017. In het kader van continuïteit van zorg, zodat de hulp aan kinderen gewaarborgd blijft en de 'zachte landing' voor de Jeugdhulpaanbieders is er voor gekozen om in drie jaar veranderingen door te voeren (RTA, Regionaal Transitiearrangement Jeugd Haaglanden). Het RTA heeft een looptijd van drie jaar: 2015-2017. Het Regionaal Inkoopkader 2016 - 2017 is een nadere uitwerking van dit RTA. Onderdeel van het RTA zijn de transitiedoelen, een combinatie van invullen van de taakstelling en vernieuwing van de jeugdhulp. Hiervoor is met de grote regionale aanbieders de Regionale innovatieagenda overeengekomen.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

Er wordt 2.26% van het budget jeugdhulp 2017 gereserveerd voor eventueel te leveren zorg [aan jeugdigen uit Wassenaar](#) via het landelijke transitiearrangement, dat is totaal € 62.449, -.

[Zorg aan jeugdigen uit Wassenaar via De](#) publieke taken gecertificeerde instellingen worden gebaseerd op het uitnuttingsniveau van 2015, [zorg aan jeugdigen uit Wassenaar door](#) het crisisinterventieteam blijft in 2017 op het geraamde niveau van 2016. [Zorg aan jeugdigen uit Wassenaar via](#) VT kent een verhoging van € 26.000 ten op zichte van het geraamde bedrag van 2016 als anticipatie op de budgettaire groei van ca. 1,5 miljoen van Veilig Thuis Haaglanden.

- GI (JB, JR + OTS): € 206.686,-
- Veiligheid Thuis: € 82.928, -
- Crisis interventie team: € 55.862, -

3.2. Regionale innovatieagenda

De vernieuwing in de jeugdhulp beoogt in hoofdlijnen drie bewegingen. Dit zijn:

- a. 'versterken van de basisvoorzieningen': meer preventie, vroeger signaleren;
- b. 'zorgbehoeftebepaling': sneller de juiste zorg op maat;
- c. (Semi)residentieel naar deeltijd, (intensief) ambulant, waaronder ook vernieuwingen in 'dwang': passende zorg, zo licht als kan, zo zwaar als moet.

Eind 2016 wordt toegewerkt naar een nieuw inkoopkader voor de periode na 2017 (Regiovisie jeugdhulp Haaglanden 2018-2020). De bedoeling is dat de Regionale innovatieagenda dan zijn vervolg en detaillering krijgt in een op te stellen transformatieagenda, welke langs de lijnen zal lopen van 'nadere definiëring en toepassen van het eigen kracht principe', 'versterken van de basisvoorzieningen', 'hulp op maat / versterking eerste-lijn', 'meer samenhang door integrale hulp aan gezinnen' en 'ruimte voor professionals'.

3.3. Inkoop 2016, terugblik

Het inkoopproces voor 2016 dat in 2015 is uitgevoerd heeft geleid tot opdrachtverstrekking aan zorgaanbieders. In 2015 is op basis van het Regionaal Inkoopkader 2016-2017 en inbreng van jongeren een geheel vernieuwde standaard contract opgesteld.

"JONG doet mee!" is het nieuwe platform van de jongeren uit de jeugdhulp en de samenwerkende gemeenten, in de regio Haaglanden. De in het platform verenigde jongeren geven adviezen aan de gemeenten en hebben in 2015 adviezen over inkoopvoorwaarden opgesteld die betrokken zijn in het nieuwe format van de contracten voor 2016, ook voor 2017 volgt input van het jongerenplatform.

3.4. Ook 2016 nog overgangsjaar

Hoewel in 2014 en 2015 veel kennis is opgedaan, zal de inkoop van jeugdhulp vooral preciezer kunnen als er beter en meerjarig zicht is op het feitelijk gebruik van de jeugdhulp. Betrouwbare informatie daarover verzamelen kost tijd, evenals het inrichten van de daarvoor benodigde jeugdhulpmonitor.

Kinderdienstencentra (KDC)zorg (= gespecialiseerde maatwerk dienstverlening 18-)

Er is een regionale ontwikkeling gaande binnen de Kinderdienstencentra (KDC)zorg. De verwachting is dat in 2017 het aandeel cliënten sterk toeneemt c.q. verdubbelt.

- Aanbieders voorzien een lichte groei in het totaal aantal behandelbare cliënten per jaar.
- Aandeel cliënten onder de Jeugdwet blijft groeien door hoge instroom in deze categorie.
- De Wlz-indiceerbare groep zal in 2017 grotendeels een Wlz-indicatie krijgen. Momenteel hebben deze cliënten ook een Wlz-indicatie en zij worden geherindiceerd. Wanneer zij geen Wlz-indicatie meer krijgen vallen zij onder de Jeugdwet.
- De verhouding cliënten onder de Jeugdwet en Wlz is nog niet gestabiliseerd.

Gemeenten in Haaglanden zullen te maken krijgen met een nu nog niet te voorziene groei van kosten voor KDC's.

3.5. Regionale samenwerking & lokale verantwoordelijkheid

De regionale gezamenlijke verantwoordelijkheid laat zich samenvatten tot:

- Afstemmen beleid
- Instandhouden van het gemeenschappelijk inkoopbureau H10 (gemeenschappelijke regeling)
- Gezamenlijke inkoop:
  - Specialistische jeugdhulp (incl. landelijk/bovenregionaal)
  - Publieke taken; Crisisdienst, Veilig Thuis, jeugdbescherming en jeugdreclassering
- Advisering en plaatsingscoördinatie residentieel.

De lokale verantwoordelijkheid richt zich vooral op het inrichten van de lokale infrastructuur in de vorm van lokale (jeugd)teams, de samenwerking met huisarts, onderwijs en bijvoorbeeld de veiligheidsketen en het ontsluiten van gespecialiseerde jeugdhulp. Het lokale inkoopplan maakt duidelijk hoe de regionaal ingekochte jeugdhulp vanuit het lokale domein wordt ontsloten. Ook

maakt het plan zichtbaar hoe de regionaal ingekochte zorg, in samenhang met lokaal gecontracteerde zorg, wordt ingezet. De tien lokale inkoopplannen zijn gezamenlijk de basis voor de inkoopopdracht aan het regionaal inkoopbureau.

3.6. Het Inkoopbureau H10

Het Inkoopbureau is eind 2014 opgericht, op een moment dat de taakinvulling en benodigde capaciteit niet waren te overzien. Het Inkoopbureau H10 voert het contractmanagement namens de gemeenten uit en heeft een centrale rol in de bundeling van administratieve processen. In het derde kwartaal voert het Inkoopbureau de inkoopgesprekken met aanbieders.

De eerste begrotingen (over 2015 en 2016) hadden een omvang van ruim € 1 mln. Daarbij werd expliciet uitgegaan van een minimumvariant voor de formatieve bezetting, onder vermelding van risico's ten aanzien van de capaciteit. In de loop der tijd is duidelijk geworden dat er meer werk moet worden gedaan, dat meer capaciteit vergt dan vooraf begroot. Dit betreft zowel het contractmanagement als de verwerking van de declaraties. Om de continuïteit van de uitvoering zeker te stellen hebben de gemeenten tussentijds de noodzakelijke meerkosten gedekt uit de eigen budgetten voor indirecte kosten.

De ontwerpbegroting 2017, onderdeel van de indirecte kosten binnen de totale uitgaven voor de jeugdhulp is in overleg met de tien deelnemende gemeenten tot stand gekomen. De onderschattingen in de eerste begrotingen zijn daartoe vertaald naar de ontwerpbegroting voor 2017, die hiermee een omvang heeft gekregen van ruim € 1.7 mln.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

Indirecte kosten voor de jeugdbeschermingstafel [H5 voor jeugdigen uit Wassenaar](#), het inkoopbureau H 10 en clientervaringsonderzoeken zijn € 51.511,-.

3.7. Programma Sturen in de jeugdhulp

De gemeenten zijn eind 2015 gestart met een meerjarig regionaal programma 'Sturen in de jeugdhulp', dit als nadere uitwerking van het betreffende hoofdstuk in het Regionaal Inkoopkader 2016-2017. Het programma heeft tot doel het opstellen van een integrale visie op sturen, die, mede ter uitvoering van moties in lokale raden, in de loop van 2016 aan de 10 Haaglandse Raden zal worden aangeboden. Onderdelen in het programma zijn het doorontwikkelen van sturingsprincipes, nieuwe vormen van bekostiging, informatievoorziening en outcomemonitoring (meten van outcome), de inrichting van administratieve processen en het inkoopproces. Onderdeel van het programma, vandaar ook het meerjarig karakter, is tevens het feitelijk inrichten van werkprocessen, zoals de verwerking van administratieve gegevens uit het landelijk berichtenverkeer. Bij het programma worden regionale aanbieders nauw betrokken.

Een van de voorgenomen aanpassingen in de bekostiging is het creëren van een optimale mix tussen P*Q-bekostiging en beschikbaarheids-/functie- of populatiebekostiging. De VNG en de branches hebben hiervoor landelijk een ondersteuningsprogramma ingericht. Dat programma leert onder andere dat overstappen naar nieuwe manieren van bekostiging tijd vraagt en een zorgvuldig proces. Ten aanzien van de wijze van bekostiging worden in 2017 in onze regio al stappen

gemaakt, doordat Veilig Thuis Haaglanden, de Crisisdienst en de lokale teams via 'functiebekostiging' wordt bekostigd. Onderzocht wordt of ook de beschikbaarheid van jeugdbescherming en jeugdreclassering via functiebekostiging kan worden ingekocht. Functiebekostiging van dit gedwongen kader kan bijdragen aan een stabielere omgeving voor deze kritische functies.

3.8. Ontwikkeling regionale functies

1. Jeugdbescherming en jeugdreclassering

In de regionale werkagenda jeugd is een van de onderdelen de doorontwikkeling van de aansluiting tussen het gedwongen kader (jeugdbescherming en jeugdreclassering) en de vrij toegankelijke jeugdhulp. Deze aansluiting krijgt vorm in de jeugdbeschermingstafels en door deelname en/of intensieve samenwerking tussen de gecertificeerde instellingen en de lokale teams. Hiervoor wordt door de gemeenten samen met de gecertificeerde instellingen aan een visiedocument gewerkt dat eind 2016 gereed moet zijn. Dit leidt naar verwachting niet tot budgettaire consequenties. Enerzijds is er wel sprake van een dalend beroep op (een deel van) de inzet van de gecertificeerde instellingen, maar tegelijkertijd is er sprake van een verzwaring van de taken omdat het hier de meest complexe casuïstiek betreft.

2. Plaatsingscoördinatie en Expertiseteam complexe zorg

Een van de gecertificeerde instellingen, Jeugdbescherming West, voert plaatsingscoördinatie gesloten jeugdhulp uit (een bovenregionale taak op niveau Zuid Holland met Den Haag als opdrachtgever) en de coördinatie van het Expertiseteam Complexe zorg, een samenwerkingsverband van aanbieders van complexe gespecialiseerde zorg (residentiele capaciteit). Onderdeel van de plaatsingscoördinatie is ook wachtlijstbeheer en plaatsingsbemiddeling voor gesloten jeugdhulp. Momenteel wordt onderzocht of wachtlijstbeheer en plaatsingscoördinatie ook kan worden uitgevoerd voor open vormen van residentiele zorg. De verwachting is dat dit een beperkte toename van kosten veroorzaakt die binnen het totaal van indirecte kosten voor de GI kan worden gedekt.

3. Crisisdienst

Op basis van het Regionaal transitiearrangement wordt de crisisdienst in verband met continuïteit van zorg tot 1-1-2017 uitgevoerd door Jeugdbescherming West (voorheen Bureau Jeugdzorg). Medio 2016 wordt een onderzoek afgerond naar de toekomstige positionering van de Crisisdienst na 1-1-2017. Er wordt een regionale visie toeleiding naar de jeugdhulp in crisissituatie ontwikkeld waarbij ontschotting een belangrijke rol speelt en wordt onderzocht hoe de crisisdienst wordt gepositioneerd, waarbij opties zijn o.a. de Gecertificeerde Instelling, Veilig Thuis Haaglanden.

De crisisdienst is op dit moment vormgegeven op het niveau van de H10 gemeenten in een samenwerkingsverband met Stichting Jutters, Stichting MEE en Stichting Jeugdformaat. De CDJ werkt hierbij aan de hand van een gezinsgerichte aanpak. De CDJ is een sector overstijgend en integraal aanbod voor de jeugd tot 18 jaar. Er is een nauwe samenwerking met crisisdiensten in de volwassenenzorg (bijvoorbeeld crisisdienst Parnassia, GGZ Delfland en crisisdienst AMW). Dit is

noodzakelijk om te voorkomen kinderen rond de 18 jaar tussen wal en schip vallen. Gezinnen in crisis hebben bij hun problematiek bovendien zowel jeugd als volwassenenzorg nodig.

4. Veilig Thuis

In 2015 is een onderzoek uitgevoerd naar de positionering van de Veilig Thuis-organisatie per 1-1-2017. Onderzocht zijn Veilig Thuis als zelfstandige stichting en Veilig Thuis als onderdeel binnen GGD Haaglanden. De raden worden hierover separaat geïnformeerd.

In 2015 hebben de huidige samenwerkingspartners Stojah en Perspectief, die momenteel samen de Veilig Thuis functies uitvoeren, een bedrijfsplan ontwikkeld dat voorziet in een nadere invulling van de Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling en de kwaliteitseisen die de inspectie stelt alsmede wachtlijsten zoals deze in 2015 voorkwamen moeten voorkomen. Besluitvorming over dit bedrijfsplan vindt medio zomer 2016 plaats. In het kader van de lokale inkoopplannen wordt vooralsnog geanticipeerd op een budgettaire groei tussen de 1 en 1,5 mln. euro. Daardoor wordt het AMHK deel onderdeel veilig thuis op het geraamde niveau 2016 verhoogd met € 26.000, voor het 2/3 AMK aandeel.

4. Lokale ontwikkelingen, ervaringen en behoeftes

4.1. Derde vertrekpunt; lokale ontwikkelingen en behoeftes

Als derde vertrekpunt voor dit lokale inkoopplan jeugd 2017 is het van belang dat er gekeken wordt naar de lokale ontwikkelingen en behoeftes op dit moment. Daarnaast kijken we naar de ontwikkelingen en ambities die genoemd zijn in het inkoopplan 2016 en geven we een follow-up hiervan. Deze informatie vertaalt zich in een financiële factsheet aan het inkoopbureau, om hiermee een inkoopopdracht te formuleren.

4.2. Terugblik ambities inkoopplan 2016 en follow up

In het lokale inkoopplan jeugd 2016 zijn er diverse thema's benoemd waar ambities lagen voor nieuw beleid. Een aantal daarvan zijn regionaal van aard, zoals afspraken over beschikbaarheid van crisisplaatsingen (zie hiervoor paragraaf 3). Voor 2016 zijn er ook een aantal meer lokale thema's en ambities benoemd. De belangrijkste zijn; 'complementair aan het werk van de jeugdconsulenten is er behoefte aan specialistische ondersteuning', 'begeleiding bij complexe scheidingszaken' en de wens tot verschuiving van individueel gerichte zorg naar collectief gerichte zorg. Voor wat betreft de behoefte aan specialistische ondersteuning is er in 2015 een gedragswetenschapper toegevoegd aan het CJG. De behoefte aan begeleiding bij complexe scheidingszaken blijft overeind, de huidige begeleiding voldoet nog niet in de behoefte.

Actualisatie beleidsregels en nadere regels jeugdhulp 2016

Daarnaast werd er gesignaleerd dat er een te laag pgb tarief gehanteerd werd waardoor ouders grote bedragen bij moesten betalen, voor bijvoorbeeld ondersteuning door een zorgboerderij. Er is in 2015 volgens vastgesteld beleid ingezet op twee oplossingsrichtingen; 1. aanpassing van de beleidsregels jeugd (maatwerk staat voorop) en daar waar mogelijk en gepast en 2. overgang van verstrekking via PGB naar ZIN door contractering van zorgboerderijen. Voor 2016 zijn dan ook een aantal zorgboerderijen gecontracteerd en zijn de beleidsregels en de nadere regels Jeugdhulp geactualiseerd.

4.3. Lokale ontwikkelingen

Transformatieagenda

Een van de onderdelen van de transformatieagenda is dat wordt ingezet van curatief naar preventief wanneer dit mogelijk is en zware zorg indien noodzakelijk en lichte zorg als dit mogelijk is. Om voor de jeugdhulp daarmee een start te maken, wordt er in dit inkoopplan voorgesteld om binnen het perceel III accent te leggen op meer eigen kracht conferenties. De eigen kracht conferenties kunnen worden ingezet als maatwerkvoorziening en zorgen ervoor dat de aanbieders (meer) gaan inzetten op de eigen kracht van de ouders en de jeugdigen. Het doel is dat er daardoor uiteindelijk minder (lang) curatieve jeugdhulp nodig is. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van de transformatieagenda: '*van zorgen voor, naar helpen zorgen dat*'. Deze ondersteuning gaat uit van de mogelijkheden van de inwoners en is erop gericht dat zij zoveel mogelijk zelfstandig of met behulp van hun directe omgeving kunnen meedoen. Mensen worden in staat gesteld om hun

eigen ondersteuning zo veel als mogelijk zelf te organiseren. De opdracht van de transformatieagenda is vooraf het resultaat te noemen en niet hoe dat resultaat bereikt moet worden. Daarom staan in dit plan de gewenste resultaten die aan het inkoopbureau meegegeven worden die passen bij onze lokale behoeftes en ambities.

In 2016 is het budget voor lokale innovatie initiatieven en preventie activiteiten bijvoorbeeld ingezet voor de pilot 'new beginning' voor de aanpak van (v)echtscheidingsproblematiek en bijvoorbeeld incidentele rouwverwerking op het voorgezet onderwijs. Het is belangrijk om dit soort initiatieven voort te kunnen zetten.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

Voor lokale initiatieven voor innovatie en preventie activiteiten, die aansluiten bij de transformatieagenda, is net als in 2016 € 30.000 opgenomen in het inkoopprogramma 2017.

Integraal beleidsplan sociaal domein / 18+ - 18-

Naast de huidige transformatieagenda wordt er hard gewerkt aan de monitoring sociaal domein en het schrijven van een integraal beleidsplan sociaal domein. Deze is medio 2017 gereed en zal van invloed zijn op de inkoop van jeugdhulp vanaf 2018 of 2019. Er wordt dan gekeken naar de mogelijkheden voor een samenhangend ondersteuningsaanbod.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

Voor de inzet van [zorg voor jeugdigen uit Wassenaar door](#) het JPT (JeugdPreventie Team) en het JIT (Jeugd InterventieTeam) wordt net als in 2016 € 60.000,- opgenomen.

Doorontwikkelingen CJG

Rol en positie van de jeugdconsulenten

In 2015 zijn de jeugdconsulenten in dienst getreden van de werkorganisatie Duivenvoorde en ingezet binnen de sector jeugd van het CJG. Dit was de eerste stap in het kader van de doorontwikkeling van het CJG. In 2016 gaat het over uitkristalliseren van de juiste rol en positie. Voor wat betreft de rol van de jeugdconsulent is er een onderscheid te maken tussen een procesregie en inhoudelijke regie op casusniveau. Inhoudelijke regie is een vorm van 'begeleiding', dit was voor de nieuwe Jeugdwet een taak van Bureau Jeugdzorg. In 2016 en 2017 is de ambitie om de procesregie steviger door de jeugdconsulenten in te laten vullen en de inhoudelijke regie bij de zorgaanbieders onder te brengen.

Deze ambitie betekent dat er capaciteit moet worden ingekocht voor het voeren van inhoudelijke regie, ook wel casemanagement genoemd, dit kan ten laste van perceel III. Daarnaast moet er ruimte zijn voor scholing van de jeugdconsulenten. Wanneer de jeugdconsulenten meer inzetten op procesregie, dan is de verwachting dat er een dalende lijn ingezet kan worden voor wat betreft de uitgaven aan ambulante begeleiding.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

- € 102.000,- voor inzet van de jeugdconsulenten
- € 110.736,- capaciteit inzet jeugdteam

Zwaardere opvoedhulp in het CJG

Binnen het CJG Wassenaar worden Jeugdformaat, Jutters en Jeugdbescherming West ingezet in het kader van de lokale vertaling van de innovatieagenda en ingezet voor zwaardere opvoedhulp in het CJG. De ervaringen zijn positief vanwege korte lijnen en expertise uitwisseling.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

- €177.000,- inlening jeugdteam (innovatieagenda) [voor zorg aan jeugdigen uit Wassenaar](#)

Generalist toevoegen aan het CJG

Door een (nog nader te positioneren) generalist toe te voegen aan de voorkant van het CJG verbetert de toegang en de dienstverlening en zou dit kunnen leiden tot het aanspreken van meer eigen kracht, meer direct passende toeleiding naar zorg en minder gebruik van maatwerkvoorzieningen (beheersing uitgaven perceel III).

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

Er is € 50.000 gereserveerd voor de inzet van een generalist aan de voorkant van het CJG.

Lokale innovatieagenda

In lijn met in de regionale innovatieagenda wil de gemeente Wassenaar aanvullende afspraken maken met aanbieders over de flexibele inzet binnen het bestaande gecontracteerde aanbod. Er wordt minimaal 5% van het gecontracteerde bedrag besteed aan vernieuwende initiatieven, dan wel in overleg, aan ad-hoc in te vullen aanbod. Uit de regionaal ingediende voorstellen van de aanbieders zijn er een aantal lokaal op te pakken. In 2016 gaat de gemeente met hen hierover om tafel om zo tot een lokale innovatieagenda te komen die past bij de doorontwikkeling CJG.

Bijdragen aan volgen, leren en verantwoorden

De nieuwe Jeugdwet verplicht gemeenten met jeugdhulpaanbieders afspraken te maken over het gebruik van prestatie-indicatoren. Het zakelijke en innovatief partnerschap impliceert de bereidheid om mee te werken aan de ontwikkeling en toepassing van indicatoren. In dit kader wordt er een regionale sturingsnotitie ontwikkeld, als vervolg op de regionale strategische informatievoorzieningsnotitie.

4.4. Lokale ervaringen en behoeftes op dit moment

Deze lijst is samengesteld naar aanleiding van gesprekken met de jeugdconsulten, de manager CJG en diverse beleidsambtenaren. De inhoudelijke inzet van de ambulante hulp (perceel III) wordt gedeeltelijk aangepast aan de lokale ervaringen behoeftes

- ✓ *Behoefte aan begeleiding van jonge kinderen met trauma's die (nog) niet taalvaardig zijn/ en/of zich niet goed kunnen verwoorden*

Op basis van gesprekken met de jeugdconsulten en de manager van het CJG blijkt dat er voor deze kinderen niet voldoende, passende hulp is ingekocht. Een uitvoeringsvorm is bijvoorbeeld speltherapie.

- ✓ *Behoefte aan begeleiding bij het voorkomen en oplossen van crisissituaties, in combinatie met motiveren ouders en soms drang*

Er is behoefte aan dergelijke begeleiding, in combinatie met het bewaken van de veiligheid van kinderen zonder rechterlijk machtiging voor jeugdreclassering (preventieve jeugdbescherming). De uitvoeringsvorm is inhoudelijk casemanagement, waaronder het organiseren van SOS (signs of safety) bijeenkomsten, drang uitvoeren, melding JBT. Op dit moment is er hiervoor niet voldoende, passende hulp ingekocht. In dit gat springt op dit moment de jeugdconsulent en speelt hierin een belangrijke rol. Dit gaat ten koste van de regierol die zij hebben met betrekking tot het formuleren en monitoren van het ondersteuningsplan. Het risico bestaat dat er daarom (onnodig?) vaak en langdurig maatwerkvoorzieningen worden ingezet.

- ✓ *Behoefte aan begeleiding bij het stimuleren van eigen kracht*

Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van eigen kracht conferenties. Dit hoeft niet per se een voorliggende voorziening te zijn, maar kan ook als maatwerkvoorziening worden aangeboden. Juist omdat er nog een ontwikkeling in gang gezet moet worden bij de zorgaanbieders om minder curatieve hulp in te zetten en meer aan preventie te doen.

- ✓ *Behoefte aan ondersteuning bij complexe echtscheidingen*

Zonder de juiste begeleiding kunnen complexe echtscheidingen ontaarden in een langdurige ondersteuningsbehoefte van de betrokken kinderen. Inzetten op mediation bij de eerste signalen van een complexe scheiding, begeleiding bij de nieuwe omgangsregelingen etc. helpt dit voorkomen. Er is op dit moment niet voldoende, passende hulp voor ingekocht. Er is ook een stijgende lijn te zien in dergelijke ondersteuningsbehoefte.

Financiële vertaalslag voor het inkoopprogramma 2017

Deze uitgaven passen binnen de uitgaven van perceel III – ambulante begeleiding € 1.060.378,- [voor zorg aan jeugdigen uit Wassenaar.](#)

- ✓ *Groter aanbod van lokale aanbieders vanwege behoefte aan sturing op wachtlijsten en preventie als speerpunt*

Vanwege hogere wachtlijsten bij regionale aanbieders en kortere lijnen met lokale aanbieders is er behoefte aan een groter aanbod van lokale aanbieders en/of samenwerking tussen lokale aanbieders en regionale aanbieders. De wachtlijsten zijn regionaal 3-4 maanden en lokaal zijn de wachtlijsten korter. Aan het inkoopbureau wordt meegegeven om de dynamiek tussen lokale aanbieders en regionale aanbieders te stimuleren door hierover een eis mee te geven in het bestek. De wachtlijstproblematiek wordt op dit moment door het inkoopbureau opgepakt.

5. Totaaloverzicht inkoop jeugdhulp 2017

5.1. Factsheet 2017 inkoopprogramma 2017

De uitnuttingscijfers van 2015, de stand van zaken van het regionale inkoopkader, de lokale ontwikkelingen en behoeftes leiden uiteindelijk tot een financieel totaaloverzicht van de inkoop van de jeugdhulp 2017, hieronder in de factsheet weergegeven.

Deze perceel indeling sluit aan op de indeling van 2015 & 2016. Het Rijk heeft een nieuwe perceelindeling afgekondigd. Voor de planning van onze inkoop heeft dat geen inhoudelijke consequenties, wel voor de (administratieve) indeling. We zullen er daarom tijdig voor zorg dragen dat er een vertaaltabel beschikbaar komt om de huidige financiële factsheet om te werken naar de nieuwe indeling. Met die tabel zullen we ook de historische gegevens (2015 & 2016) omwerken, zodat het mogelijk blijft om ontwikkelingen door de tijd heen te vergelijken en bijvoorbeeld trends in beeld te brengen.

	Wassenaar 2016	Wassenaar 2017
BB-Macrobudget		
Jeugdbudget	€ 2.721.854	€ 2.763.211 ²
Bestaande gemeentelijke middelen preventief jeugdbeleid ³		
Af: Indirecte kosten⁴	€ 31.200	€ 51.511 ⁵
Bruto budget Jeugdhulp	€ 2.690.654	€ 2.711.700
REGIONAAL Geormerkte posten		
Gecertificeerde Instellingen (JB, JR en OTS)	€ 394.813	€ 206.686
Veilig Thuis-deel AMK	€ 56.928	€ 82.928
Crisis Interventie Team (JB West)	€ 55.062	€ 55.062
VI Topspecialistisch (bovenregionaal, landelijk)		
Landelijke Transitiearrangementen	€ 67.869	€ 62.449
Subtotaal	€ 574.672	€ 407.125
Budget Jeugdhulp - Regionaal geormerkte kosten	€ 2.115.982	€ 2.304.575
LOKALE POSTEN		
I Preventieve ondersteuning		
Inzet Jeugdinterventieteam/Jeugdpreventieteam		
	€ 60.000	€ 60.000
Lokale innovatieve en preventieve activiteiten	€ 30.000	€ 30.000
Persoonsgebonden Budget	€ 534.960	€ 211.750
Inzet generalist CJG		€ 50.000

² Budget jeugdhulp 2017 is volgens de decembercirculaire 2015

³ Middelen inzet preventief jeugdbeleid worden niet in dit overzicht meegenomen

⁴ Bestaande uit: uitvoeringskosten als kosten regionaal inkoopbureau H-10, Jeugdbeschermingstafel en clientervaringsonderzoek

⁵ Conform concept begroting 2017 GR Inkoopbureau H-10

Inkoopplan jeugdhulp 2017, Wassenaar

II Kernteam Jeugd		
jeugdconsulenten	€ 102.000	€ 102.000
Inzet capaciteit t.b.v. jeugdteam	€ 103.325	€ 110.736
inlening jeugdteams (innovatieagenda fte's)	€ 136.000	€ 177.000
(Subtotaal Kernteam)	(€ 341.325)	(€ 389.736)
Totaal lokaal	€ 966.285	€741.486
TOTAAL Beschikbaar voor Inkoop op percelen III-V	€ 1.149.697	€ 1.563.089
III Ambulante Jeugdhulp		
<i>Subtotaal</i>	€ 678.321	€ 1.060.378
IV Infrastructureel (Verblijf +Behandeling)		
<i>Subtotaal</i>	€270.179	€ 268.012
V Infrastructureel (Wonen en Begeleiding)		
<i>Subtotaal</i>	€ 201.197	€ 234.699
TOTAAL III t/m V	€ 1.149.697	€ 1.563.089
Totaal	-€ 0	-€ 0

5.2. Laatste verstrekpunt; budgetneutrale inkoop

Als laatste vertrekpunt is genoemd dat er budgetneutraal moet worden ingekocht. Dit betekent budgetneutraal ten opzichte van de inkomsten jeugdbudget 2017 vanuit de decembercirculaire 2015. De inkomsten voor 2017 zijn gedaald ten opzichte van 2016, waardoor er minder uitgegeven kan worden.

5.3. Beslispunten

Samengevat zijn de beslispunten van dit lokale inkoopplan:

- het budget jeugdhulp 2017 volgens de meicirculaire 2016 is leidend voor de inkoop jeugdhulp 2017 voor jeugdigen uit Wassenaar
- zorg voor jeugdigen uit Wassenaar via de publieke taken gecertificeerde instellingen wordt voor 2017 ingekocht op basis van het uitnuttingsniveau 2015, zorg voor jeugdigen uit Wassenaar crisisinterventieteam blijft in 2017 op het geraamde niveau van 2016, alleen de kosten voor zorg voor jeugdigen uit Wassenaar via het AMHK deel onderdeel veilig thuis worden voor 2017 op het geraamde niveau 2016 ingekocht en verhoogd met € 26.000 voor het 2/3 aandeel voor Wassenaar als anticipatie op de budgettaire groei van ca. 1,5 miljoen van Veilig Thuis Haaglanden

- 2,26% van het budget jeugdhulp 2017 wordt gereserveerd voor eventueel te leveren zorg voor jeugdigen uit Wassenaar dat wordt ingekocht via het landelijk transitiearrangement
- Naar aanleiding van praktijkervaringen PGB wordt het budget voor PGB 2017 vastgesteld op het uitnuttingsniveau van 2015 zijnde € 211.750
- Zorg voor jeugdigen uit Wassenaar verleend door het Jeugdinterventieteam en methodiek of product Jeugdpreventieteam worden ook in 2017 structureel voor € 60.000 op jaarbasis bekostigd uit het budget jeugdhulp 2017
- Om ruimte te kunnen bieden aan lokale activiteiten en initiatieven voor het bevorderen van innovatie en preventie in relatie met de transformatieagenda wordt ook in 2017 een reservering gemaakt van € 30.000 uit het budget jeugdhulp 2017
- Voor de inkoop van zorg in natura voor jeugdigen uit Wassenaar via de percelen III ambulante jeugdhulp, IV infrastructureel (verblijf en behandeling) en V infrastructueel (wonen en begeleiding) wordt voor 2017 ingekocht op basis van ontwikkelingen in de uitnutting van 2015
- Er wordt € 50.000 gereserveerd voor een nog nader te positioneren generalist aan de voorkant van het CJG Wassenaar om de dienstverlening, toegang en toeleiding verder te verbeteren
- Ook in 2017 wordt tenminste 5% van het gecontracteerde aanbod jeugdhulp besteed aan vernieuwende activiteiten, dan wel in overleg, aan ad-hoc in te vullen aanbod.

6. Risicoparagraaf

6.1. Duidelijke trends nog niet zichtbaar

Er is nog beperkt zicht op de financiële trends. De financiële cijfers zijn op basis van 1 jaar, namelijk 2015, het transitiejaar. Het is dus moeilijk om in te schatten of de stijging van de uitgaven van ambulante begeleiding een trend is, of een éénmalige uitschieter. Er is minder uitgegeven aan persoonsgebonden budgetten, ook dit kan niet per definitieve als trend worden beschouwd. Dit zorgt ervoor dat er gemiddeld moet worden met de geraamde budgetten voor 2015 en de daadwerkelijke uitgaven in 2015. Het is daarom op dit moment nog lastig om nauwkeurig te begroten.

6.2. Markt is nog niet uitgekristalliseerd

De markt is lang nog niet uitgekristalliseerd en stevig in ontwikkeling. Dit zie je terug in de regionale en lokale innovatieplannen en pilots. Deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat langdurige trends nog niet zichtbaar zijn en er, net als hierboven omschreven, het lastig is om nauwkeurig te begroten.

6.3. Analyse risico's uit inkoopplan 2016

In het inkoopplan 2016 waren er twee risico's omschreven, namelijk:

1. De ontwikkeling van de vraag

Dit risico geldt nog steeds en is gekoppeld als het risico's zoals hierboven omschreven, dat duidelijke trends nog niet zichtbaar zijn en de markt nog niet is uitgekristalliseerd. Dit risico is daarom ook niet opgelost voor 2017. De gemeente heeft ten aanzien van de uitvoering van de Jeugdwet altijd een leveringsplicht. Wanneer er meer wordt uitgegeven aan zorg, dan in de begroting is opgenomen moet worden bijgeraamd in de najaarsnota 2017 of de jaarrekening 2017.

2. Innovatiedoelstellingen worden niet gehaald

Dit risico geldt nog steeds in 2017, hoewel er wel vorderingen worden gemaakt. Voorbeeld hiervan zijn de regionale en lokale innovatieplannen. Innovatiedoelstellingen hebben tijd nodig, en duren langer dan 1 jaar (2015). Dit is in 2017 geen risico meer te noemen, maar een agendapunt waaraan gewerkt moet blijven worden.